

# זן ופילוסופיה: סין, יפן, והמערב

ד"ר ארז יוסקוביץ [erezusan@gmail.com](mailto:erezusan@gmail.com)

שיעור 2: יסודות המחשבה הזנית I

# CLASS INDEX

| Slides | Theme             |
|--------|-------------------|
| —      | Review of class 1 |
| 26-32  | Mahayana          |
| 33-39  | Emptiness         |
| 40-44  | Buddha-Nature     |

הזן (סינית: צ'אן) הוא זרם בודהיסטי מאסכולת  
המהאינה שהופיע לראשונה בסין של המאה  
ה-6 והתגבש כתנועה בעלת זהות עצמאית  
במאות 9-10.





# MAHAYANA

- Hinayana
- bodhisattva
- arhat
- upaya
- karuna



“... ישנם יצורים חיים לאינספור, מאות, אלפים, עשרות אלפים, מיליונים הסובלים ממגוון של כאבים. אם ישמעו הם אודות ה'בודהיסטווה הקולט את קולות העולם' [אוולוקיטשוורה] ובלב שלם יקראו בשמו. הוא מייד [ישמע] את קולותיהם וכולם יזכו לשחרור. מי שמחזיק בשמו של ה'בודהיסטווה הקולט את קולות העולם', אם יכנס באש, לא ישרף. הסיבה לכך היא כוחותיו העליונים של הבודהיסטווה.”  
(סוּטַרַת הַלוּטוּס, פֶּרֶק 25)

# AVALOKITESHVARA

*Guanyin, Kannon, Kanzeon, etc.*





BODHISATVA SAMANTABHADRA



# LOTUS SUTRA

## Burning House parable

“שריפוטרה, אותו סוחר עשיר השתמש בשלושה סוגי עגלות כדי לפתות את ילדיו לצאת מהבית אולם לבסוף העניק לכולם עגלות מאותו סוג. אמנם הייתה זו העגלה הגדולה, המפוארת והבטוחה מכולן, אך האם לא ניתן להאשימו באי אמירת אמת? הטטגטה [אחד מתאריו של הבודהה] עושה דבר דומה. קודם הוא מטיף אודות שלושת המרכבות כדי למשוך ולהדריך את הייצורים החיים, אולם לאחר מכאן משתמש רק במוביל הגדול כדי להושיע אותם. מדוע? משום שהטטגטה ניחן בשיעור בלתי מוגבל של חוכמה, כוח, וחופש מפחד... ביכולתו להעניק לכל היצורים החיים את התורה של המוביל הגדול. אולם לא כולם מסוגלים לקבל אותה. מהסיבה הזו שריפוטרה עליך להבין שהבודהות משתמשים בכוח של 'אמצעים מיומנים' ומכיוון שהם עושים כן הם עושים הבחנות ומטיפים את המרכבה הבודהיסטית האחת כשלוש [תורות]”





# MAHAYANA

- Tiantai 天台
- Huayan 華嚴
- Panjiao 判教 (taxonomy)



# EMPTINESS

- Śūnyatā (emptiness)
- Prajñāpāramitā
- Nagarjuna (c. 150 – c. 250 CE)
- Mūlamadhyamaka kārikā



# EMPTINESS

חומר אינו שונה מריקות, ריקות אינה שונה מחומר. זה שהנו חומר הוא ריקות, וזה שהנו ריקות הוא חומר...באותו האופן תכונתן של כל התופעות היא ריקות; הן אינן נוצרות ואינן כלות; אינן עכורות ואינן צלולות; אינן מלאות ואינן חסרות. לפיכך, שריפוטרה, בריקות אין חומר, אין תחושות, אין תפיסות, אין נטיות קודמות ואין הכרות...אין ידיעה, אין הישג ואין אי-הישג. לפיכך, בזכות האי הישג, ומשנסמכו על החכמה השלמה, מוסרת מכשלת התודעה של הבודהיסטות. משום שבתודעתם אין כל מכשלה, הם אינם מפחדים, הטעות ותקוות השווא מהם והלאה, והם מגשימים לחלוטין את הנירוואנה.

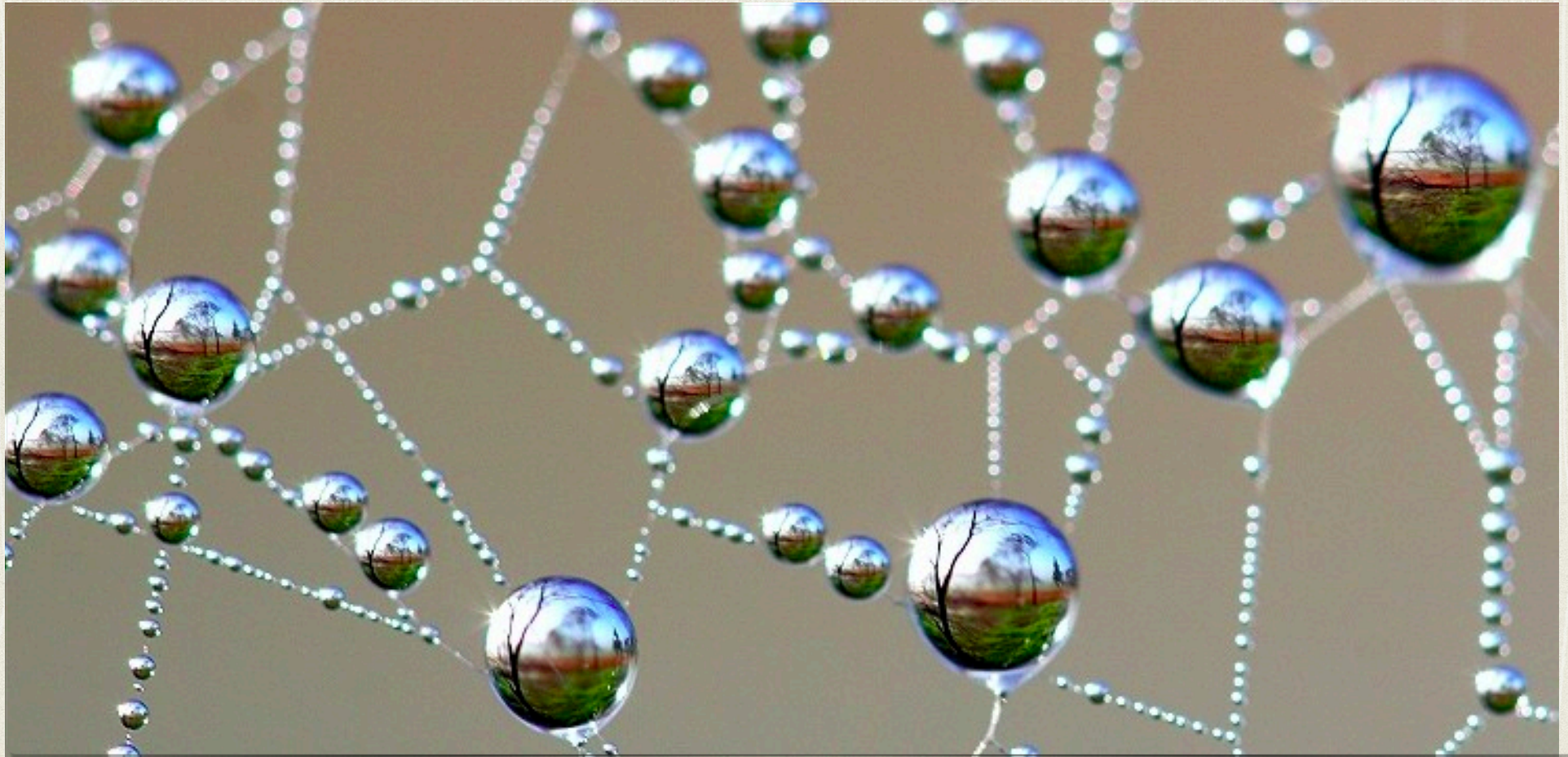
*(Prajñāpāramitāhṛdaya; lit. "The Heart of the Perfection of Wisdom" aka. Heart Sutra)*

# EMPTINESS

“...it is empty of a separate, independent existence. It cannot just be by itself. It has to inter-be with the sunshine, the cloud, the forest, the logger, the mind, and everything else. It is empty of a separate self. But empty of a separate self means to be full of everything...”

(Thich Nhat Hanh 2009 , 6–7).





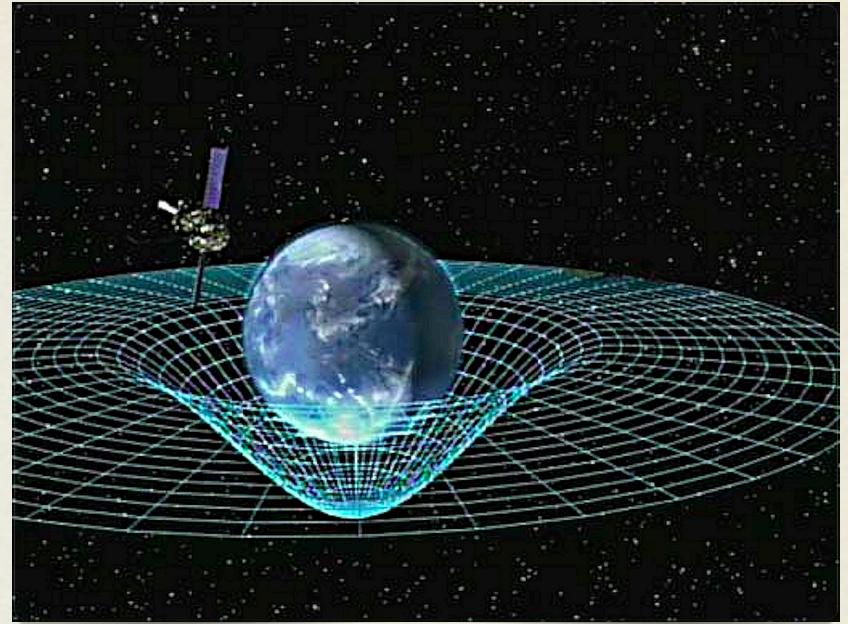
# AVATAMSAKA SUTRA

*Huayan School - Indra's net*

# EMPTINESS

“Because events in the twelvefold chain are empty of self-nature they are open to change, i.e. they are open-ended. Events are not fixed or fixable, but exist in dependence on others...the open-endedness of events, their openness to change, their nonfixedness, their impermanence.”

(McCagney 1997 , 62)



# EMPTINESS

To understand the principle of dependent-arising . That is to say that gold has no inherent nature of its own [i.e., no svabhāva ]. It is owing to the artistry of the craftsman that the form of the lion arises. This arising is the result solely of the cause-conditioning; therefore is called the arising through dependent-arising.

Fa Tsang (643-713) *The Treatise on the Golden Lion* 1992 , 225.





# BUDDHA-NATURE

*tathāgatagarbha* ( lit. "the womb of the thus-come-one")

*buddhadhātu* (lit. "Buddha-realm or Buddha-substrate")

*Avatamsaka Sutra* (~0 - 3rd or 4th century CE)

*Tathāgatagarbha Sūtra* (200-250 CE)